

NAVA

A megyei könyvtár új szolgáltatása

Mi a NAVA?

A Nemzeti Audiovizuális Archívum országos gyűjtőkörű, közgyűjteménynek minősülő audiovizuális köteleespéldány archívum, amelynek feladata az elektronikus média magyar gyártású vagy magyar vonatkozású műsorainak gyűjtése (többnyire közvetlenül a műsorszórásból), archiválása, a műsorok visszakereshetővé és a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétele. A NAVA ötlete 1999-ben merült fel először, majd hosszas előkészítő időszak után 2004 végén fogadta el az Országgyűlés azt a törvényt, amely rögzíti a NAVA feladatait. E téren igen komoly a lemaradásunk, hisz ez idáig csupán az egyes műsorszolgáltatók saját archívumai épültek, többnyire azok sem szabályozott módon, és közel sem minden dokumentumkörre kiterjedően. Fontos törvényről van tehát szó, amely megteremtette a magyar nemzeti kultúrkinccs audiovizuális részének jövőbeni időtálló megőrzését és minél szélesebb körű elérését. A NAVA 2006. január 1-jén kezdte meg munkáját.

A NAVA archívumának adatbázisa szabadon kereshető az interneten; az online hozzáférés az elektronikus dokumentumokhoz, vagyis az archivált műsorok megtekintése azonban csak a NAVA-pontokban lehetséges. NAVA-ponttá válhat – regisztrációs kérelem ill. nyilatkozat benyújtásával - minden nyilvános szolgáltatást végző könyvtár, iskolai oktatás célját szolgáló intézmény, levéltár, múzeális intézmény, kép- és hangarchívum. Könyvtárunk az elsők között kérte NAVA-ponttá nyilvánítását. Kezdetben felhasználónév és jelszó megadásával tudtuk az adatbázist használni; időnként kisebb működési zavarok is jelentkeztek, ám ma már az IP-cím alapján történő azonosításnak köszönhetően gyorsan, kényelmesen kereshetünk, olvasóink is egyre gyakrabban veszik igénybe ezt a szolgáltatásunkat.

Keresés az archívumban

A NAVA archívumában az m1, m2, Duna Tv, RTL Klub, és a TV2 magyar gyártású/vonatkozású műsorait találjuk meg, 2006. január 1-től. Arra is lehetőségünk van, hogy a Bartók, Kossuth és Petőfi Rádió hanganyagában keressünk. Változatos, minden igényt kielégítő keresést tesz lehetővé a rendszer: csatorna, cím, műfaj, közreműködő, adásnap, nyelv, leírás, tárgyszó alapján kereshetünk, vagyis a törvényben meghatározott kötelező adatszolgáltatás majd' minden elemére, de ha úgy gondoljuk, lekereshetjük a Napi bontás menüpont segítségével meghatározott napon sugárzott műsorokat az összes csatorna kínálatából. Tájékozódhatunk arról is, hogy mi a legfrissebb adat az adatbázisban; tapasztalataink szerint a műsor sugárzása és a feldolgozás ill. közzététel minimálisan kb. 1 hetet igényel, de a legtöbb esetben kicsit több türelemre van szükségünk, hogy elmulasztott sorozatunkat megnézhessük. Persze elsősorban nem szórakoztatás céllal készült és épül folyamatosan az adatbázis, hanem főleg a tudományos kutatás és tanulás céljára. Szigorúak a felhasználót érintő szabályok: a műsorok

letöltését, kimásolását, egyéb felhasználását a *Szerzői jogi törvény* tiltja, illetve a műsor jogtulajdonosának engedélye szükséges hozzá.

A rádióműsorok feldolgozottsága tekintetében jóval nagyobb a lemaradás, féltő, hogy sok esetben nem is hozható be, vagy kurrens igényt már nem tud kielégíteni, mire hozzáférhetővé válik.

Magyar Nemzeti Filmarchívum

Szintén a <http://www.nava.hu> internetes oldalról érhető el a Magyar Nemzeti Filmarchívum első 100 digitalizált magyar játékfilmje az 1941-1981 közötti időszak filmterméséből, valamint 10 évfolyam digitalizált filmhíradó 1943 előtről. Egy pályázat keretében megvalósult projektről van szó, amely jelzi a digitális korszakban a nemzeti filmarchívumok új funkcióját, az online hozzáférés biztosításának sürgető követelményét. A 2005-ben lezajlott digitalizálás egy hosszútávú folyamat kezdeti lépését jelentette, alapos megfontolás után kiválasztott, jelentős filmtörténeti értéket képviselő művek kerültek be az első százba: irodalom- és történelemórán használható filmek (A Pál utcai fiúk, Egri csillagok) éppúgy szerepelnek a válogatásban, mint közönségsikerek (Mágnás Miska, Liliomfi), és filmművészeti áramlatokat elindító, nyelvi kifejezésmódot megújító alkotások (Valahol Európában, Körhinta). Keresőfelülete könnyen áttekinthető, a film címe, készítés dátuma, rendező- és színésznevek alapján kereshetünk, vagy megtekinthetjük a teljes választékot. A Híradó esetében legcélravezetőbbnek a cím szerinti keresés tűnik.

NAVA-pontok Zala megyében

A megyék képzeletbeli rangsorában nem foglal el túl előkelő helyet Zala: mindössze 7 település (Cserszegtomaj, Hévíz, Keszthely, Letenye, Nagykanizsa, Zalaegerszeg, Zalalövő) 12 intézményében érhető el a Nava gyűjteménye. Tekintettel arra, hogy rendkívül könnyű jogosultságot szerezni a NAVA-ponttá válásra, a műszaki-technikai feltételek is szinte mindenütt biztosíthatók lennének, nagyon alacsony ez a szám. Ráadásul az ingyenesen használható adatbázis folyamatosan bővül, a MNFA tervei között már szerepel a következő száz játékfilm digitalizálása, amely a 80-as évek filmművészeti alkotásaiból és a második világháborút megelőző időszak filmterméséből tesz újabb műveket hozzáférhetővé. Kár lenne nem kihasználni....

Devecz Lászlóné

The screenshot shows the NAVA search interface. At the top, there's a search bar with 'zala' entered. Below it, there are filters for 'Műsorszám', 'Blok', 'Feld. mélység', 'Alap', 'Rövid', and 'Részletes'. The search results are displayed in a list format. The first result is '[304360] Magyar tiltakozás a Szentgotthárd közelébe tervezett osztrák hulladékégető üzem ellen' with a brief description and a 'Részletes' link. The second result is '[300600] Sorstársak' with a brief description and a 'Részletes' link. On the right side, there's a sidebar with a search bar, a 'Kereső' button, and a 'Regisztráció' section with a 'MNFA filmek' link.

A NAVA kereső felülete